

ELS AJUNTAMENTS DE TAMARIT (SEGONA MEITAT DEL SEGLE XVIII)

Salvador-J. Rovira i Gómez

Els anys setanta del segle passat vam copiar dels registres de la Reial Audiència a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, la relació de batlles i regidors d'Altafulla i Tamarit de la segona meitat del set-cents. Les fitxes d'Altafulla les vàrem passar a Robert Casadevall que les va fer servir per redactar l'article que dedicà als ajuntaments setcentistes altafullencs,¹ mentre que les de Tamarit anaren a parar a un fitxer on han romàs fins ara en què han estat rescatades de l'oblit per confeccionar el present article.

Com és ben sabut la victòria borbònica en la guerra de Successió dugué una estructura nova als ajuntaments del Principat. Les primeres normes reformadores s'establiren en l'edicte que, sota el títol *De la jurisdicción ordinaria y del gobierno político y económico de los pueblos*, donà el capità general Príncep Pío, el 6 de juliol del 1717; en elles es preceptuava l'abolició dels congressos, juntes o assemblees de veïns a totes les localitats catalanes, mentre que els poders d'aquests consells restaven aplicats als ajuntaments de batlle i regidors, la nòmina dels quals oscil·lava proporcionalment al nombre de veïns, però en cap cas no podia superar els vuit regidors. Així, els antics jurats, foren reemplaçats pels regidors, a cada un dels quals s'adjudicà un ordinal: primer o degà-, que presidia les reunions i podia substituir el batlle; segon, que assolia, si convenia, les funcions del degà; tercer, etcètera.

La legislació municipal borbònica va refondre en un cos únic de regidors les funcions de les antigues autoritats municipals. Als regidors se'ls va

1. Casadevall i Camps, Robert: "L'ajuntament d'Altafulla durant el segle XVIII (1718-1800)", *Estudis Altafullencs*, 6 (1982), p. 13-46.

atribuir la representació dels seus administrats, però la qualitat de tals ja no s'originava en la legitimitat popular ans en la de la monarquia; així, doncs, el poble deixà d'intervenir en l'elecció i el control dels dirigents municipals.

A Tamarit, per ser un municipi afecte a jurisdicció baronial, el nomenament dels batlles (*recordarem que n'hi havia dos, el de l'arquebisbe i el del castlà*) continuà necessitant el vistiplau dels senyors, els quals escollien, d'una llista presentada per la corporació municipal eixint, els dos homes que els abellien, amb la condició que fossin idonis, hàbils i satisfactoris per al Reial Servei; venien, però, obligats a comunicar el nomenament a la Reial Audiència, sense l'aprovació de la qual no podien prendre possessió del càrrec. Això equivalia, en la pràctica, a la supressió de les prerrogatives polítiques d'ambdós senyors, ja que la Reial Audiència, si no trobava els candidats proposats per l'arquebisbe i el castlà concordes amb els interessos del Reial Servei, estava capacitada per compel·lir-los a millorar-ne el nomenament i podia, fins i tot, restringir-los el dret d'elecció si pensava que havien abusat del de regalia, del qual solament se'ls considerava usufructuaris.

Com que a Tamarit la gent havia gaudit de la llibertat d'extreure i embossar els jurats i els altres càrrecs relatius al govern municipal, l'administració borbònica li respectà la capacitat de presentar lliurament les candidatures per cobrir les places de regidors les quals havien de ser proposades pel consistori sortint als senyors en nombre doble al de les places, i això perquè els senyors havien tingut amb anterioritat el dret de reprovar els sortejats, fet que implicava que podien rebutjar les designacions i exigir la presentació de noves relacions d'aspirants als càrrecs de regidor.

Veiem ara la relació dels qui composaren els ajuntaments tamaritencs de la segona meitat del set-cents.

Any 1749-1750

Batlle de l'arquebisbe: Joan Marquès, pagès

Batlle del marquès de Tamarit: Daniel Virgili, pagès

Regidor primer: Joan Magrinyà

Regidor segon: Joan Teixidor

Regidor tercer: Josep Bellver

Any 1750-1751

Regidor primer: Josep Mercader, menor, pagès

Regidor segon: Francesc Ferran, pagès

Regidor tercer: Josep Magrinyà, pagès

Any 1751-1752

Batlle de l'arquebisbe: Daniel Virgili, pagès

Batlle del marquès de Tamarit: Joan Marquès, pagès

Regidor primer: Josep Bellver

Regidor segon: Joan Llagostera

Regidor tercer: Josep Canyelles

Any 1752-1753

Regidor primer: Joan Magrinyà

Regidor segon: Josep Teixidor

Regidor tercer: Pere Ponç

Any 1753-1754

Batlle de l'arquebisbe: Joan Magrinyà, pagès

Batlle del marquès de Tamarit: Joan Llagostera, pagès

Regidor primer: Joan Marquès, pagès

Regidor segon: Joan Pinyol, pagès

Regidor tercer: Josep Canyelles, pagès

Any 1754-1755

Regidor Primer: Josep Ramon, pagès

Regidor segon: Pau Voltes, pagès

Regidor tercer: Josep Canyelles, pagès

Any 1755-1756

Batlle de l'arquebisbe: Joan Marquès, pagès

Batlle del marquès de Tamarit: Josep Ramon, pagès

Regidor primer: Josep Bellver

Regidor segon: Lluís Vidal

Regidor tercer: Josep Magrinyà

Any 1756-1757

Regidor primer: Joan Magrinyà, del Cap de Terme

Regidor segon: Pere Ponç

Regidor tercer: Joan Bellver, de les Costes

Any 1757-1758

Batlle de l'arquebisbe: Josep Ramon

Batlle del marquès de Tamarit: Joan Llagostera, pagès

Regidor primer: Joan Teixidor

Regidor segon: Francesc Ferran

Regidor tercer: Jaume Rull

Any 1758-1759

Regidor primer: Joan Marquès

Regidor segon: Joan Pinyol

Regidor tercer: Josep Canyelles

Any 1759-1760

Batlle de l'arquebisbe: Josep Llagostera, pagès

Batlle del marquès de Tamarit: Josep Bellver

Regidor primer: Joan Magrinyà

Regidor segon: Pau Voltes

Regidor tercer: Josep Virgili, pagès

Any 1760-1761

Regidor primer: Josep Bellver, major

Regidor segon: Lluís Vidal

Regidor tercer: Pere Ponç

Any 1761-1762

Regidor primer: Joan Magrinyà

Regidor segon: Pau Voltes

Regidor tercer: Jaume Rull, pagès

Any 1762-1763

Regidor primer: Josep Bellver, de les Costes

Regidor segon: Lluís Vidal, del Mas de Cosidor

Regidor tercer: Josep Canyelles

Any 1763-1764

Regidor primer: Josep Bellver, del Mas de la Creu.

Regidor segon: Joan Llagostera

Regidor tercer: Josep Virgili, pagès

Any 1764-1765

Regidor primer: Pere Ponç

Regidor segon: Josep Pinyol

Regidor tercer: Joan Magrinyà, de la Vila

Any 1765-1766

Regidor primer: Pau Voltes

Regidor segon: Josep Canyelles

Regidor tercer: Joan Pinyol, pagès

Any 1766 a 1770

Falten aquests anys

Any 1770-1771

Regidor primer: Josep Bellver, del Mas de la Creu

Regidor segon: Joan Llagostera

Regidor tercer: Josep Bellver, pagès

Any 1771-1772

Regidor primer: Joan Marquès

Regidor segon: Lluís Bover

Regidor tercer: Jaume Vidal

Any 1772-1773

Regidor primer: Josep Virgili

Regidor segon: Josep Ramon

Regidor tercer: Josep Bellver, de les Costes, pagès

Any 1773-1774

Regidor primer: Pau Voltes

Regidor segon: Joan Pinyol

Regidor tercer: Pere Llorenç

Any 1774-1775

Regidor primer: Josep Bellver, de la Creu

Regidor segon: Joan Llagostera, del Mas

Regidor tercer: Jaume Vidal

Any 1775-1776

Batlle de l'arquebisbe: Josep Mercader

Batlle del marquès de Tamarit: Josep Voltes

Regidor primer: Josep Virgili

Regidor segon: Lluís Jover

Regidor tercer: Josep Bellver, de les Costes

Any 1776-1777

Regidor primer: Joan Marquès

Regidor segon: Josep Marquès, pagès

Regidor tercer: Jaume Torres

Any 1777-1778

Batlle de l'arquebisbe: Josep Virgili

Batlle del marquès de Tamarit: Joan Llagostera

Regidor primer: Josep Bellver, del Mas de la Creu

Regidor segon: Josep Ramon, pagès

Regidor tercer: Jaume Vidal

Any 1778-1779

Regidor primer: Josep Bellver, de les Costes

Regidor segon: Lluís Jover

Regidor tercer: Joan Novell, pagès

Any 1779-1780

Batlle de l'arquebisbe: Josep Mercader, pagès

Batlle del marquès de Tamarit: Josep Ramon

Regidor primer: Pau Voltes

Regidor segon: Josep Moragues

Regidor tercer: Jaume Torres

Any 1780-1781

Regidor primer: Joan Marquès

Regidor segon: Joan Llagostera

Regidor tercer: Jaume Vidal, pagès

Any 1781-1782

Batlle de l'arquebisbe: no consta

Batlle del marquès de Tamarit: Jaume Torres, moliner

Regidor primer: Josep Virgili

Regidor segon: Lluís Jover

Regidor tercer: Josep Bellver, de les Costes, pagès

Any 1782-1783

Regidor primer: Marià Voltes

Regidor segon: Josep Ramon

Regidor tercer: Josep Moragues, pagès

Any 1783-1784

Batlle de l'arquebisbe: no consta
Batlle del marquès de Tamarit: Joan Llagostera
Regidor primer: Joan Marquès
Regidor segon: Antoni Novell
Regidor tercer: Jaume Vidal

Any 1784-1785

Regidor primer: Josep Mercader
Regidor segon: Lluís Jover
Regidor tercer: Josep Bellver, de les Costes, pagès

Any 1785-1786

Batlle de l'arquebisbe: Joan Marquès, pagès
Batlle del marquès de Tamarit: Jaume Torres, moliner
Regidor primer: Pau Voltes, pagès
Regidor segon: Josep Moragues, del Mas d'en Sorder
Regidor tercer: Pere Marquès, pagès

Any 1786-1787

Regidor primer: Josep Virgili
Regidor segon: Josep Ramon
Regidor tercer: Jaume Vidal, pagès

Any 1787-1788

Batlle de l'arquebisbe: Pau Voltes
Batlle del marquès de Tamarit: Joan Llagostera, pagès
Regidor primer: Marià Voltes, pagès
Regidor segon: Lluís Jover
Regidor tercer: Josep Bellver, de les Costes

Any 1788-1789

Regidor primer: Josep Mercader
Regidor segon: Josep Moragues
Regidor tercer: Jaume Vidal, pagès

Any 1789-1790

Batlle de l'arquebisbe: Josep Virgili, pagès
Batlle del marquès de Tamarit: Josep Bellver, pagès
Regidor primer: Joan Marquès
Regidor segon: Josep Ramon
Regidor tercer: Jaume Torres, pagès

Any 1790-1791

Regidor primer: Josep Bellver, del Mas de la Creu
Regidor segon: Lluís Jover
Regidor tercer: Joan Llagostera, pagès

Any 1791-1792

Batlle de l'arquebisbe: Joan Marquès, pagès

Batlle del marquès de Tamarit: Josep Ramon, pagès
Regidor primer: Pau Voltes
Regidor segon: Ramon Olives
Regidor tercer: Sebastià Fortuny, pagès

Any 1792-1793

Regidor primer: Josep Mercader
Regidor segon: Joan Llagostera, pagès
Regidor tercer: Jaume Torres, moliner

Any 1793-1794

Batlle de l'arquebisbe: Pau Voltes, pagès
Batlle del marquès de Tamarit: Lluís Jover, pagès
Regidor primer: Josep Bellver, de la Creu
Regidor segon: Pere Mercader
Regidor tercer: Josep Bellver, del Mas de les Costes, pagès

Any 1794-1795

Regidor primer: Joan Marquès, pagès
Regidor segon: Ramon Olives, pagès
Regidor tercer: Sebastià Fortuny

Any 1795-1796

Batlle de l'arquebisbe: Joan Marquès
Batlle del marquès de Tamarit: Joan Llagostera
Regidor primer: Josep Virgili
Regidor segon: Josep Ramon
Regidor tercer: Josep Bellver, de les Costes, pagès

Any 1796-1797

Regidor primer: Josep Mercader, menor, pagès
Regidor segon: Jaume Torres, moliner
Regidor tercer: Andreu Marquès, pagès

Any 1797-1798

Batlle de l'arquebisbe: Josep Ramon, del Mèdol
Batlle del marquès de Tamarit: Josep Bellver
Regidor primer: Marià Voltes
Regidor segon: Damià Olives
Regidor tercer: Joan Novell, pagès

Any 1798-1799

Regidor primer: Rafael Bellver, del Mas de la Creu
Regidor segon: Lluís Jover
Regidor tercer: Joan Virgili, pagès

Any 1799-1800

Batlle de l'arquebisbe: Daniel Virgili
Batlle del marquès de Tamarit: Joan Llagostera
Regidor primer: Josep Mercader, pagès

Regidor segon: Jaume Torres, moliner
Regidor tercer: Sebastià Fortuny, pagès

En la relació precedent hom pot veure que manquen els ajuntaments dels anys 1766 a 1770 que no van ser localitzats. També desconeixem els batlles de l'arquebisbe de Tarragona i del marquès de Tamarit dels anys 1761 a 1775.

Hem d'advertir que l'elecció dels batlles era per un termini de dos anys, per la qual cosa només els inscrivim en el primer any del bienni i no pas en el segon.

Quan en la documentació consta l'ofici el donem a conèixer i això ens permet dir que tots els batlles i els regidors dels qui sabem la dedicació laboral eren pagesos tret d'un, Jaume Torres, que era moliner i devia treballar al Molí del Pas.

Cal destacar la repetició de noms, per tal com un cop superat el termini en què no es podia ocupar el càrrec el tornaven a exercir.

El càrrec de batlle de l'arquebisbe estigué en mans de vuit persones. Dues dugueren la vara un bienni Josep Llagostera i Joan Magrinyà-, cinc la portaren dos Josep Mercader, Josep Ramon, Daniel i Josep Virgili i Pau Voltes-, i un , Joan Marquès, l'aconseguí durant quatre.

La batllia marquesal també l'obtingueren vuit veïns: Josep Bellver, Joan Llagostera, Lluís Jover, Joan Marquès, Josep Ramon, Jaume Torres, Daniel Virgili i Josep Voltes. Entre ells destaca Joan Llagostera que fou batlle en set ocasions. Segueix Josep Ramon, que gaudí de la confiança del marquès en tres mandats. Josep Bellver i Jaume Torres dugueren la insígnia de batlle dos cops, mentre que la resta només ocuparen el càrrec una vegada.

Crida l'atenció el fet que tres d'aquests homes Joan Marquès, Josep Ramon i David Virgili- meresqueren la confiança d'ambdós senyors, el que ens fa pensar que el nombre de candidats per ocupar l'ofici de batlle no era molt elevat.

En la tria de regidors s'actua sempre sobre unes persones determinades, doncs, els regidors primer, segon i tercer sempre són les mateixes persones. En alguns casos, com els de Pere Ponç i Jaume Torres, hi ha una promoció de regidor segon a primer i de regidor tercer a segon.

Hom pot veure com uns individus mereixen la confiança dels convilatans més que altres, és el cas de Josep Bellver, del Mas de la Creu, Joan Marquès, Josep Mercader, Josep Virgili i Pau Voltes, en el cas del regidor primers, de Lluís Jover, Joan Llagostera i Josep Ramon, en el del regidor segon, i de Josep Bellver, Josep Canyelles i Jaume Vidal en el de regidor tercer, ja que foren designats mantes vegades per ocupar dits oficis.